

ชื่อวิทยานิพนธ์ การศึกษาภาวะสุขภาพจิตและวิธีการเผชิญปัญหาของหัวหน้า
ครอบครัวในชุมชนแออัด เขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์ นางสาวศิริพร ทองบ่อ

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กัลยา พัฒนศรี)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร จิรวัดมนกุล)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.จิราพร เขียวอ้อย)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาภาวะสุขภาพจิต และวิธีการเผชิญปัญหา
ของหัวหน้าครอบครัวในชุมชนแออัด เขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ หัวหน้าครอบครัวที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัด เขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป ได้แก่ ชุมชนเทพารักษ์ตอนต้น เทพารักษ์ตอนกลาง เทพารักษ์ตอนปลาย หนองแวงตราซู่ 2 โนนหนองวัด 2 หลักเมือง และมิตรภาพ จำนวนทั้งสิ้น 150 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างเดือนสิงหาคม 2539 ถึงเดือนกันยายน 2539 โดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ส่วนที่ 2 ภาวะสุขภาพจิต และ ส่วนที่ 3 วิธีการเผชิญปัญหา แบบสอบถามดังกล่าว ได้รับการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน และทดสอบหาความเที่ยงของแบบสอบถาม ในส่วนที่ 2 และ ส่วนที่ 3 โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.92 และ 0.81 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. หัวหน้าครอบครัวในชุมชนแออัดส่วนใหญ่ (ร้อยละ 86.7) มีระดับภาวะสุขภาพจิตในระดับไม่ดี มีส่วนน้อยเพียงร้อยละ 13.3 ที่มีระดับภาวะสุขภาพจิตในระดับดี

2. หัวหน้าครอบครัวในชุมชนแออัด เลือกใช้วิธีการเผชิญปัญหาทั้งวิธีการเผชิญปัญหาที่มุ่งเน้นแก้ไขปัญหา และวิธีการเผชิญปัญหาที่มุ่งเน้นปรับอารมณ์

โดยวิธีการเผชิญปัญหาที่มุ่งเน้นแก้ไขปัญหาที่หัวหน้าครอบครัวเลือกใช้มากที่สุด ใน 5 อันดับแรกคือ ยอมรับความเป็นจริงตามสภาพปัญหา แยกปัญหออกเป็นส่วนย่อย ๆ เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาได้ง่ายและดีขึ้น นิ่งคิดทบทวนเหตุการณ์หรือปัญหาที่เกิดขึ้น มองปัญหาอย่างรอบคอบทุกครั้งตามสภาพความเป็นจริงโดยปราศจากอคติ และซักถามรายละเอียดเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับผู้ที่เกี่ยวข้องในเหตุการณ์

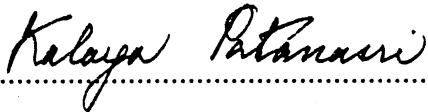
ส่วนวิธีการเผชิญปัญหาที่มุ่งเน้นปรับอารมณ์ที่หัวหน้าครอบครัวเลือกใช้มากที่สุด ใน 5 อันดับแรกคือ คิดเสียว่าโลกนี้ไม่ใช่มีเราคนเดียวที่มีปัญหา หัวเราะได้เสมอแม้จะทุกข์ และกังวลใจกับปัญหาสักเพียงใด สวดมนต์ไหว้พระให้ใจสงบ ทำงานหรือออกกำลังกายเพื่อคลายความตึงเครียด และเข้านอน

ผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของภาวะสุขภาพจิตของบุคคลโดยเฉพาะอย่างยิ่งหัวหน้าครอบครัว ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรหาทางช่วยเหลือโดยเน้นการให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพจิตและแนวทางในการดูแลสุขภาพจิตของตนเองแก่หัวหน้าครอบครัวในชุมชนแออัด เพื่อป้องกันการเกิดปัญหาสุขภาพจิต หรือโรคทางจิตเวช

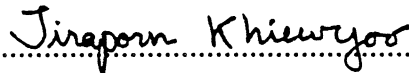
THESIS TITLE : A STUDY OF THE MENTAL HEALTH STATUS AND COPING
DEVICES OF THE HEADS OF FAMILIES IN SLUM AREAS IN
KHON KAEN MUNICIPALITY, KHON KAEN PROVINCE

AUTHOR : MISS SIRIPORN THONGBOR

THESIS ADVISORY COMMITTEE :

.....Chairman
(Assistant Professor Kalaya Patanasri)

.....Member
(Associate Professor Dr.Siriporn Chirawatkul)

.....Member
(Dr.Jiraporn Khiewyoo)

ABSTRACT

This study aimed to examine the mental health status and coping devices among the heads of families in slum areas in Khon Kaen Municipality, Khon Kaen Province. A randomly selected of 150 heads of families who had resided in the selected seven slum areas for at least six months was used. Data collection was carried out between August and September 1996 using questionnaires. The questionnaire consisted of three parts: interviewees' background information, mental health status, and coping devices. Seven experts in relevant fields were invited to validate the questionnaire. Then, the reliability of mental health status and coping devices were estimated using Cronbach's alpha coefficient (the coefficient were 0.92 and 0.81 respectively). The findings were as follows:

1. The mental health status of the heads of families was relatively low (86.7 percent), while only 13.3 percent had high level mental health status.

2. Once facing a problem, they were more likely to respond with both problem-focused coping devices and emotion-focused coping devices. The problem-focused coping devices most likely used were accepting the problem; synthesizing problems so that they could solve them; rethinking the problem; carefully taking the problem into consideration; and discussing the problem with others.

The top most used emotion-focused coping devices were: coming to accept that no one is free from facing problems; smiling to help release tension; praying and meditating; exercising; and resting.

It is suggested that high mental health status, particularly of the heads of families is extremely important. Heads of families are in urgent need to be educated in mental health and self-care. This knowledge should also be disseminated throughout congested areas where various mental health problems prevail.